

Notat

Til: Norsk Sykepleierforbund
Fra: Advokatfirmaet Wiersholm AS
Dato: 27. august 2024
Tema: Etablering av et eget forsikringsstyre

1. Innledning

Vi viser til e-post 24. juli 2024 og etterfølgende møte 31. juli hvor vi ble bedt om å vurdere enkelte spørsmål knyttet til etablering av et eget forsikringsstyre i Norsk Sykepleierforbund ("**NSF**"). Vi viser også til ytterligere kommunikasjon gjennom e-poster sendt 6. august, som inneholdt en detaljert beskrivelse av NSF's forsikringsformidling og en presisering av de problemstillingene som ønskes besvart:

1. Hvilke fullmakter skal et forsikringsstyre ha?
2. Hvem gir forsikringsstyret disse fullmaktene og hvem kan overstyre dem?
3. Hvordan påvirker forsikringsstyrets fullmakter de fullmakter forbundsstyret, forbundsleder og generalsekretær allerede har?
4. Hvordan kan et «uavhengig styre» påvirke den driften som allerede er underlagt forsikringskontoret i den linjen den nå ligger?

Vi er videre bedt om å vurdere følgende:

1. Forutsatt at forsikringskontoret fortsatt skal ligge i linjen til forbundsstyret;
 - a. Hvordan sikre en helhetlig og god styring av forsikringskontoret med «to styrer»
 - b. Hvordan tydeliggjøre roller og ansvar til de to styrene?
2. Forutsatt at forsikringskontoret skal skilles ut fra linje til forbundsstyret;
 - a. Hvordan sikre en god eierstyringsmodell av forsikringskontoret sett fra forbundsstyrets/landsmøtets side?

NSF's forsikringsformidling er organisert i en egen avdeling (heretter "**Forsikringskontoret**"). Dette kontoret ledes av en avdelingsleder og har 18 fast ansatte. Hovedfokuset for Forsikringskontoret er forsikringsformidling, men avdelingen håndterer også andre administrative oppgaver for NSF. Vi har blitt opplyst at NSF formidler både individuelle og kollektive forsikringer med skade og livdekninger, for Fremtind Forsikring AS og Fremtind Livsforsikring AS.

Under i punkt 1 følger vår oppsummering. I punkt 2 vil det rettslige rammeverket bli presentert. I punkt 3 besvares spørsmålene i rekkefølgen de ble stilt. Vedlagt følger også en skisse som illustrerer rapporteringslinjer til forsikringskontoret.

2. Oppsummering

For å oppfylle lovkravene til et egnet styre kan NSF enten styrke det eksisterende forbundsstyret med forsikringsfaglig kompetanse eller opprette et separat forsikringsstyre med slik kompetanse. Under følger en oppsummering av våre vurderinger knyttet til etableringen av et eget forsikringsstyre:

1. **Forsikringsstyrets fullmakter:** Forsikringsstyret må fungere som det øverste ledelsesorganet for forsikringsformidlingsvirksomheten og inneha nødvendige fullmakter for å lede denne virksomheten, se punkt 4.2.
2. **Hvor fullmaktene utledes fra:** Fullmaktene til forsikringsstyret må være utledet fra vedtektene og slik sett være gitt av landsstyret, slik at bare landsstyret har myndighet til å overstyre forsikringskontorets fullmakter, se punkt 4.3.
3. **Forholdet til forbundsstyret, forbundsleder og generalsekretærs eksisterende fullmakter:** Forbundsstyrets fullmakter må avgrenses slik at de ikke omfatter kompetanse som skal tilligge forsikringsstyret. Dersom forbundslederen skal være involvert i forsikringsformidlingen må vedkommende egnethetsgodkjennes og rapportere til forsikringsstyret. Alternativt bør det komme frem av instruks for forbundsleder (el.) at fullmakten ikke omfatter forsikringsformidling. Generalsekretæren må etter loven egnethetsgodkjennes, og slik vi vurderer det, derfor ha en rapporteringskanal til forsikringsstyret for forhold som omhandler forsikringsformidlingen. Generalsekretærens faktiske involvering i forsikringsformidlingen kan likevel reduseres gjennom delegasjon til administrasjonen i forsikringskontoret, se punkt 4.4.
4. **Konsekvens for Forsikringskontoret:** Et uavhengig forsikringsstyre vil sannsynligvis ikke påvirke eksisterende drift i Forsikringskontoret nevneverdig. Den viktigste endringen er at administrasjonen i Forsikringskontoret må rapportere til og er underlagt styring fra forsikringsstyret, se punkt 4.5.

Forsikringsstyret må skilles ut av linjen til forbundsstyret. Forsikringsstyret må, etter vår vurdering, være uavhengig av forbundsstyret for å unngå at Finanstilsynet anser forbundsstyret som det faktiske øverste ledelsesorganet for forsikringsformidlingsvirksomheten, noe som ville medføre tilhørende egnethetskrav. En god eierstyringsmodell må reguleres gjennom vedtekter som fastslår forsikringsstyrets kompetanse og utnevning, samt gjennom styreinstruksjoner og stillingsinstruksjoner for administrasjonen som fastsetter arbeidsoppgaver, se punkt 4.7.

3. Rettslig utgangspunkt

3.1 Foreningsrettslige prinsipper og forsikringsregelverket

NSF, som en forening, er regulert av egne styringsdokumenter (vedtekter mv.). Styringsdokumentene må tolkes i lys av bakgrunnsretten, som hovedsakelig dreier seg om foreningsrettslige prinsipper utviklet i retts- og forvaltningspraksis.¹ Som registrert forsikringsagent er NFS også underlagt sektorspesifikk forsikringsregelverk. Viktigste rettskilder for forsikringsformidlingen er lov 22. desember 2022 om forsikringsformidling ("**forsikringsformidlingsloven**") med tilhørende forskrift 22. desember nr. 3872 om forsikringsformidling ("**formidlingsforskriften**"), samt forskrift 22. september 2008 om risiko- og internkontroll ("**internkontrollforskriften**"). Forsikringsregelverket er preseptorisk/tvingende og går innenfor sitt virkeområde foran foreningsrettslige prinsipper. Det rettslige rammeverket for sammensetningen og virket til forsikringsstyret må ta utgangspunkt i forsikringsregelverket.

¹ Ofte etter analogier fra selskapslovgivningen, mv.

3.2 Generelt om krav til forsvarlig organisering og egnet styre

Forsikringsformidlingsloven stiller krav til forsvarlig organisering av virksomheten. Det følger av forsikringsformidlingsloven § 8-1, med overskriften "Forsvarlig virksomhet" at et forsikringsformidlingsforetak skal

"organiseres og drives på en forsvarlig måte. Foretaket skal ha en klar organisasjonsstruktur og ansvarsfordeling samt hensiktsmessige retningslinjer og rutiner for risikostyring og internkontroll"

Forsikringsformidlingsloven stiller også krav til at styret i agentforetak er egnet, både kollektivt som organ og individuelt for styremedlemmene. Dette er regulert i forsikringsformidlingsloven § 6-1 med overskriften "Kvalifikasjonskrav for ledelsen i forsikringsmeglingsforetak og forsikringsagentforetak", som har følgende ordlyd

"Styremedlemmer, varamedlemmer, daglig leder og andre personer i den faktiske ledelsen av forsikringsformidlingsvirksomheten skal til enhver tid ha nødvendige kvalifikasjoner og nødvendig yrkeserfaring til å utøve stillingen eller vervet"

Personkretsen, inkludert styremedlemmer og varamedlemmer, skal videre tilfredsstillende vandelskrav oppstilt i § 6-5. Internkontrollforskriften § 3 presiserer på sin side styrets ansvar og oppgaver knyttet til risikostyring og internkontroll av forsikringsvirksomheten. Hvilke regulatoriske fullmakter styret må ha kan utledes av denne forskriften.

3.3 Styret i foreninger – Finanstilsynets praksis

Krav til egnethet av styret i agentforetak ble innført med den nye forsikringsformidlingsloven, som trådte i kraft 1. januar 2022. Loven tillater at forsikringsagenter er organisert som foreninger, jf. forsikringsformidlingsloven § 3-4 første ledd bokstav a. I Finanstilsynets høringsnotat 23. juni 2017 var det imidlertid ikke åpnet for at foreninger kunne være forsikringsformidlere.² I lovproposisjonen ble det uttalt at forsikringsformidlere normalt er organisert som aksjeselskaper og hvor begrunnelsen i Finanstilsynets høringsnotat gjengis.³ Proposisjonen inneholder derfor ingen vurdering av krav til styremedlemmer i foreninger.

Foreningsstyrer har andre oppgaver enn styret i et aksjeselskap og er også ofte sammensatt av mange personer. Videre er foreninger underlagt et annet rettsregime enn selskapsrettslige regler om styring og kontroll.⁴ Det har derfor vært uklart hvordan lovkrav til styrets egnethet skal praktiseres for foreningsstyrer. Vi har for en annen klient innhentet uttalelse fra Finanstilsynet knyttet til om det kan opprettes eget/separat forsikringsstyre som møter kravene til egnethet i forsikringsformidlingsloven. I Finanstilsynets tilbakemelding i brev 22. mars 2023 til oss fremhevet tilsynet følgende:

"For å oppfylle egnethetskravet i forsikringsformidlingsloven §§ 6-1 og 6-4, er det etter Finanstilsynets vurdering avgjørende at det faktisk er foretakets øverste ledelse av forsikringsformidlingsvirksomheten som oppfyller kravene til egnethet."

"[Forbundet] kan organisere seg slik at forbundet har et eget, selvstendig styre som har ansvaret for forsikringsformidlingsvirksomheten, slik det skisseres i pkt. 2 og 3. Etter Finanstilsynets vurdering vil det være opp til [Forbundet] å avgjøre hvordan dette styret skal etableres, herunder om styret utpekes av sentralstyret eller av landsmøtet. [Forbundet] må imidlertid sikre at styret

² Høringsnotat: Gjennomføring av forsikringsdistribusjonsdirektivet 2016/97/EU i norsk rett, punkt 4.3

³ Prop. 233 L punkt 6.3.1

⁴ I motsetning til aksjeselskaper har for eksempel foreninger medlemmer, ikke eiere. Styret skal tjene foreningens formål, som gjerne omhandler medlemsinteresser i samfunnet.

for forsikringsformidlingsvirksomheten ikke er underlagt sentralstyret eller andre organ i forbundet når det gjelder styring og kontroll av forbundets forsikringsformidlingsvirksomhet, herunder pliktene i risikostyringsforskriften."

Foreninger vil dermed etter Finanstilsynets uttalelse ha anledning til å utvise skjønn ved vurderingen av hvordan styret for forsikringsformidlingsvirksomheten skal etableres, så lenge det er klart at forsikringsstyret er "øverste ledelse" av forsikringsformidlingen, med de fullmakter som er nødvendig for regulatorisk etterlevelse etter forsikringsformidlingsregelverket.

4. Vurderinger

4.1 Hvilke fullmakter må forsikringsstyret ha?

4.2 Innledning

I dette notatet benytter vi begrepet "fullmakt" i betydningen materiell kompetanse, det vil si myndigheten til å ta beslutninger, inkludert å gi instruksjoner og foreta disposisjoner for NSF. Begrepene "fullmakt", "myndighet" og "kompetanse" vil bli brukt om hverandre som synonymmer, med mindre noe annet er spesifikt angitt.

4.2.1 Generelle prinsipper

Forsikringsstyret må fungere som det øverste ledelsesorganet for forsikringsformidlingsvirksomheten og inneha de nødvendige fullmaktene for å lede denne virksomheten. Det blir derfor viktig å kartlegge hvilke spesifikke fullmakter som er nødvendige for å oppnå dette, se punktene 4.2.2 og 4.2.3.

Som generelle prinsipper gjelder følgende:

- Forsikringsstyret må ha tilstrekkelig kompetanse til å sikre regulatorisk etterlevelse av de krav som stilles til forsikringsformidlingen, inkludert kravene i forsikringsformidlingsloven, internkontrollforskriften og hvitvaskingsloven.
- Det er viktig at forsikringsstyret er det øverste ledelsesorganet for forsikringsformidlingsvirksomheten. Dette innebærer at forsikringsstyret må være beskyttet mot å bli overstyrt eller instruert i forhold som gjelder forsikringsformidling. Vi har under i punktene 4.2.2 – 4.2.4 spesifisert hvilke fullmakter forsikringsstyret trenger.

4.2.2 Konkretisering - styring og kontroll av regulatorisk etterlevelse

Forsikringsstyret har ansvar for at forsikringsformidlingen skjer i henhold til regulatoriske krav, herunder forsikringsformidlingsloven, hvitvaskingsloven og internkontrollforskriften. Systematikken i internkontrollforskriften § 2 fanger opp omfanget godt. Styret må ha kompetanse/myndighet til å:

Kompetanse	Kommentar / eksempel
Fastsette ansvarsdelingen mellom administrasjonen og styret for forsikringsformidlingsvirksomheten	Hvilke fullmakter administrasjonen i forsikringskontoret skal ha. Utpeke øverste administrative leder Fastsette stillingsinstruks for øverste administrative leder (og evt. andre)
Fastsette prinsipper for risikostyring og internkontroll for forsikringsformidlingen	Frekvens, nivå, intensitet og detaljeringsgrad i rapporteringer

Fastsette organiseringen av forsikringsformidlingen	Bemanning, hvilket linjeprinsipp som skal gjelde: skal man ha andrelinjefunksjoner (f.eks. compliance) og evt. tredjelinje (internrevisor)
Bestemme mål og strategi for forsikringsvirksomheten samt risikorammer for formidlingen	Fastsette strategi og risikotoleranse for formidlingsvirksomheten, se likevel punkt 4.2.3 og 4.2.4 under
Vedta retningslinjer og rutiner for forsikringsformidlingen	Fastsette nødvendig rutineverk etter forsikringsformidlingsloven og hvitvaskingsloven, mv. Rutiner kan utarbeides av administrasjonen, men må vedtas/godkjennes av styret og jevnlig revideres av styret. Det samme gjelder ikke uvesentlige endringer i rutineverket
Bestemme om formidlingsvirksomheten skal være gjenstand for internrevisjon	Det er ikke et legalkrav til internrevisjon, men forsikringsstyret må ha myndighet til å bestemme, se likevel punkt 4.2.3 og 4.2.4 under
Kontrollere at risikostyringen og internkontrollen blir etablert i samsvar med lover og forskrifter, vedtekter, pålegg fra Finanstilsynet og retningslinjer gitt av styret til administrasjonen (bl.a. gjennom årlige risikorapporteringer fra administrasjonen)	Internkontrollen er underlagt forsikringsstyrets myndighet: i praksis delegert til administrasjonen, men i henhold til styrevedtatt prosess

4.2.3 Fullmakt til å representere og binde NSF utad

Styret må, slik vi ser det, ha kompetanse til å representere og binde NSF utad i forhold som gjelder forsikringsformidlingen, både ovenfor tilsynsmyndigheter og samarbeidspartnere/kunder, etc. Det er krevende å se hvordan forsikringsstyret skal kunne ha de strategi-, kontroll- og tilsynsoppgaver etter punkt 4.221 uten samtidig å ha kompetanse til å representere og binde NSF utad i forhold som gjelder forsikringsformidlingen. Dette gjelder både ovenfor samarbeidspartnere/kunder og offentlige myndigheter. Vi antar at det er ønskelig at den eksterne representasjonen fortsatt vil bli håndtert av administrasjonen ved forsikringskontoret i NSF. Dette behøver ikke endring. Det viktigste er at kompetansen i siste instans ligger hos forsikringsstyret, selv om denne kan delegeres til administrasjonen. Vi ser likevel ikke at dette er til hinder for at styrets kompetanse har økonomiske rammer den må utøves innenfor, se under.

4.2.4 Økonomi / budsjett og kommersielle forhold

Det vil være i grenseflaten mot kommersielle og økonomiske forhold at vurderingene knyttet til rammen for forsikringsstyrets kompetanse blir kompliserte. Dette fordi Forsikringskontoret operer innenfor det samme økonomiske rammeverket som foreningen som sådan:

- **Kommersielle forhold:** Med kommersielle forhold mener vi strategiske beslutninger som ikke direkte gjelder forsikringsformidlingen, men som likevel vil ha konsekvenser for forsikringsformidlingen. Dette kan typisk gjelde beslutninger om satsningsområder eller nedskalering, eventuelt avvikling av forsikringsformidlingsvirksomheten. Forsikringsstyret må ha kompetanse til å fastsette mål og strategi for forsikringsvirksomheten, samt risikorammer. Dette er et regulatorisk krav, se punkt 4.2.1 over. Siden Forsikringskontoret er en del av en større forening, må, slik vi ser det, likevel forbundsstyret ha kompetanse til å fastsette noen overordnede rammer som forsikringsstyret må handle innenfor, for eksempel om forsikringsformidlingen skal oppskaleres eller avvikles.⁵ Dette henger naturlig sammen med at forbundsstyret har budsjettkompetanse, se under.
- **Økonomi / budsjetttildelinger:** Forsikringskontoret kan fortsatt være underlagt forbundsstyrets budsjetttildelinger, fastsatt i henhold til landsmøtets vedtak om fordeling av økonomiske ressurser for landsmøteperioden. NSF vil ha skjønnsmyndighet til å bestemme de økonomiske rammene som forsikringsformidlingen skal operere innenfor, så lenge tildelingene er tilstrekkelig for å sikre forsvarlig drift. Det kan likevel være hensiktsmessig at forsikringsstyret utarbeider et eget forslag til forsikringsbudsjett, som f.eks. skal sendes til forbundsstyret for godkjenning, samt at forsikringsstyret må innhente samtykke fra forbundsstyret før det foretas økonomiske disposisjoner som overstiger tildelt budsjett i budsjettperioden.

4.3 Hvem gir forsikringsstyret disse fullmaktene og hvem kan overstyre dem?

4.3.1 Fullmakt og instruks

Forsikringsformidlingsloven stiller krav til egnethet for "den øverste ledelsen" i forsikringsagentforetaket. I vår dialog med Finanstilsynet har tilsynet påpekt viktigheten av at forsikringsstyret er øverste ledelse av forsikringsformidlingsvirksomheten. Dette legger føringer for hvem som skal anses for å ha gitt fullmaktene og kan overstyre disse.⁶ Vår vurdering er at fullmaktene til forsikringsstyret må utledes av NSF vedtekter, altså være gitt av landsmøtet. Følgelig kan de vedtektsfestede fullmaktene kun overstyres av landsmøtet.

4.3.2 Oppnevning av styremedlemmer

NSF har to alternativer for oppnevning av medlemmer til forsikringsstyret. Enten kan disse velges av landsmøtet eller av forbundsstyret. Finanstilsynets tilbakemelding har vært at begge alternativer vil kunne møte lovkrav til at forsikringsstyret er forbundets "øverste" myndighetsorgan i forsikringsformidlingen. Under har vi kort drøftet konsekvenser av de to alternativene:

- **Forsikringsstyrets medlemmer er direkte valgt av landsmøtet.** Styremedlemmene vil være oppnevnt av, og utlede sin myndighet direkte fra landsmøtevedtaket. NSF's vedtekter vil måtte endres for å vedta valgprosessen og mandatperioder, mv.
- **Forsikringsstyrets medlemmer er direkte valgt (utpekt) av foreningsstyret.** Her vil styremedlemmene være oppnevnt av foreningsstyret, og deres kompetanse ville dermed utledes fra foreningsstyret, med mindre et vedtak med *høyere* autoritet regulerer oppnevningen og mandatet til forsikringsstyret. I dette scenarioet vil det være særlig viktig at

⁵ Forsikringskontoret må imidlertid, som øverste organ for forsikringsformidlingen, i et slikt tilfelle selv følge opp forbundsstyrets vedtak med en selvstendig beslutning om avvikling som detaljerer tidslinje og fremgangsmåte. Forsikringsstyret må også ha fullmakt til å, på selvstendig grunnlag, vedta avvikling av forsikringsformidlingen dersom forsikringsstyret mener virksomheten ikke kan drives forsvarlig innenfor tildelte budsjettrammer.

⁶ Delegerert myndighet kan tilbakekalles og det ligger en implisitt instruksjonsmyndighet i delegerte fullmakter.

vedtektene fastslår forsikringsstyrets uavhengighet og autoritet innen forsikringsformidling, i tillegg til å omfatte utnevnelsen.

Valget mellom disse to alternativene vil kunne ha implikasjoner for hvordan forsikringsstyret opererer og hvordan det oppfattes både internt i organisasjonen og eksternt. Vi antar at utpeking av forbundsstyre vil bære mer preg av å være en teknisk utnevnelse, mens valg av landsmøtet vil kunne være mer utsatt for internpolitikk. NSF må selv vurdere hvilket alternativ som best passer eget behov. Fra vårt perspektiv fremstår det andre alternativet, med direkte utpeking fra foreningsstyret, som den mest hensiktsmessige løsningen. Selv om begge scenarioene vil kreve en endring i vedtektene, innebærer det andre alternativet at landsmøtet ikke trenger å involveres i fremtidige utskiftninger i forsikringsstyret. Dette alternativet gir også mer fleksibilitet for foreningsstyret til å gjøre nødvendige justeringer i sammensetningen av forsikringsstyret ved behov.

4.4 Hvordan påvirker forsikringsstyrets fullmakter de fullmakter forbundsstyret, forbundsleder og generalsekretær allerede har?

4.4.1 Forbundsstyret

Forbundsstyrets fullmakter må være avgrenset slik at de ikke omfatter kompetanse som tilligger forsikringsstyret etter punkt 4.2. All regulatorisk rapportering fra administrasjonen i forsikringskontoret som omhandler etterlevelse av forsikringsformidlingsregelverket, må rettes direkte til forsikringsstyret. Administrativ rapportering, som inkluderer personalforhold og strategiske samt økonomiske aspekter knyttet til forsikringsformidlingsvirksomheten, må også rapporteres til forsikringsstyret.

Det kan være en viss grad av overlapp i rapporteringen fra administrasjonen til forbundsstyret og forsikringsstyret, altså slik at noen forhold rapporteres til begge styrer. Forbundsstyret kan slik vi ser det likevel ikke ha myndighet til å overstyre eller gi instruksjoner til forsikringsstyret (eller administrasjonen i forsikringskontoret) i forhold som angår forsikringsdistribusjonen. Dette fordi forsikringsstyret må ha nødvendig autonomi for å styre og kontrollere forsikringsformidlingen

4.4.2 Forbundsleder og generalsekretær

4.4.3 Forbundsleder

Forbundslederen fungerer som øverste tillitsvalgte, tilsvarende en styreleder, og representerer NSF utad. Vi antar at rollen i liten grad vil bli berørt av etableringen av et separat forsikringsstyre. Hvis NSF ikke ønsker at forbundslederen skal inngå i "ledelsen" av forsikringsformidlingsvirksomheten, med de tilhørende egnethetskravene, er det viktig at det foretas en klar avgrensning i forbundslederens fullmakter. Dette innebærer at forbundslederen ikke bør ha instruksjonsrett over administrasjonen i saker relatert til forsikringsformidlingen, eller ha fullmakt til å binde NSF utad i saker som angår denne virksomheten. Ved å gjennomføre slike avgrensninger vil forbundslederen ikke anses som en faktisk leder av forsikringsformidlingsvirksomheten i henhold til lovens § 6-1, og vil dermed ikke være underlagt kvalifikasjons og vandelskravene i loven.

4.4.4 Generalsekretær

Generalsekretæren er NSF's øverste administrative leder og er også registrert som "daglig leder" i foretaksregisteret. Ifølge forsikringsformidlingsloven § 6-1, som stiller krav til daglig leders egnethet, må generalsekretæren oppfylle egnethetskravene i §§ 6-1 og 6-4, uavhengig av *faktisk* involvering i forsikringsformidlingen. Kompetansekravene til daglig leder er likevel i praksis ikke særlig omfattende, så lenge vedkommende ikke er involvert i forsikringsformidlingen. At generalsekretær er omfattet av egnethetskravene i loven innebærer samtidig at stillingen har et regulatorisk ansvar for forsikringsformidlingen. Dette ansvaret må understøttes av reell beslutningskompetanse og tilhørende

fullmakter med rapporteringsplikt til forsikringsstyret. I praksis kan generalsekretærens fullmakter delegeres til leder i forsikringskontoret.

Som et alternativ kan det utforskes om Finanstilsynet vil akseptere at det ansettes en ny "generalsekretær", i parallell med den eksisterende, og som utelukkende er underlagt forsikringsstyret. Formålet må være å unngå at den eksisterende generalsekretæren må oppfylle egnethetskravene. Det må utforskes om det foreningsrettslig og forsikringsregulatorisk er akseptabelt, og etter sistnevnte regelsett, ut ifra betraktninger om forsvarlig organisering. En slik løsning med to generalsekretærer kan nemlig føre til uklar ansvarsfordeling på toppnivå i administrasjonen i NSF, noe som antagelig uansett ikke er ønskelig for NSF. Vi har derfor ikke utforsket dette alternativet videre.

4.5 Hvordan kan et «uavhengig styre» påvirke den driften som allerede er underlagt forsikringskontoret i den linjen den nå ligger?

Vår oppfatning er at etableringen av et forsikringsstyre ikke vil måtte påvirke eksisterende drift i forsikringskontoret i nevneverdig grad. Det er likevel noe krevende å gi et helt entydig svar. Under har vi listet opp det vi ser på som de mest vesentlige forskjellene fra dagens drift:

- (i) Forsikringsstyret må ha nødvendige fullmakter til å lede forsikringsformidlingsvirksomheten, se punkt 4.2
- (ii) Det vil måtte gjøres enkelte endringer i linjestrukturen og rapporteringslinjene på "toppnivå" i forsikringskontoret. Administrasjonen i forsikringskontoret må rapportere til forsikringsstyret i forhold omfattet av punkt 4.2

Generalsekretær må (i en viss utstrekning) involveres i forsikringsformidlingsvirksomheten og ha instruksjonsrett til linjen i forsikringskontoret. Fullmakten (arbeidet) kan som nevnt i stor utstrekning delegeres, med unntak av rapporteringsplikten til forsikringsstyret. Dette er egentlig ikke en konsekvens av et uavhengig forsikringsstyre, men et regulatorisk krav som også gjelder i dag. Med etableringen av eget forsikringsstyre vil imidlertid generalsekretærens rapportering av forsikringsfaglige/regulatoriske spørsmål og administrative forhold som gjelder forsikringskontoret skje til forsikringsstyret.

Leder for forsikringskontoret vil antakelig ikke berøres i stor grad av et uavhengig forsikringsstyre, med unntak av at rapporteringslinjene for forsikringsformidlingen må gå til forsikringsstyret, og slik vi ser det, helst via generalsekretæren. Dagens selgere og rådgivere, altså fast ansatte i kontoret, kan rapportere til samme leder av forsikringskontoret, slik de gjør i dag. NSF's hvitvaskingsansvarlig, samt leder(e) for risiko- og compliance (om disse rollene etableres), må kunne rapportere direkte til forsikringsstyret og ved behov også til den øverste ledelsen i Forsikringskontoret, altså kontorleder og generalsekretær.⁷

4.6 Forutsatt at forsikringskontoret fortsatt skal ligge i linjen til forbundsstyret; a. Hvordan sikre en helhetlig og god styring av forsikringskontoret med «to styrer» b. Hvordan tydeliggjøre roller og ansvar til de to styrene?

Med "linjen" forstår vi en hierarkisk, vertikal, instruksjons- og rapporteringslinje i organisasjons- og arbeidsforhold. Vår vurdering er at forsikringskontoret må skilles ut av linjen fra forbundsstyret. Dersom forsikringsstyret inngår i linjen til forbundsstyret, og slik sett er underlagt forbundsstyrets instruksjonsrett og med tilhørende rapporteringsplikt til forbundsstyret, vil det være stor risiko for at Finanstilsynet vil anse forbundsstyret som faktiske øverste ledelsesorgan også for forsikringsformidlingsvirksomheten. Da må forbundsstyret tilfredsstille kravene til egnethet

⁷ Se Finanstilsynets rundskriv 4/2022, veileder til hvitvaskingsloven punkt 3.2

(kompetanse og vandel) i forsikringsformidlingsloven § 6-1. Vi har derfor ikke drøftet dette underspørsmålet videre.

4.7 Forutsatt at forsikringskontoret skal skilles ut fra linje til forbundsstyret; a. Hvordan sikre en god eierstyringsmodell av forsikringskontoret sett fra forbundsstyrets/landsmøtets side?

4.7.1 Generelt

NSF vil ha skjønn knyttet til eierstyringsmodellen for forsikringskontoret. Det viktige er at lovens krav til forsvarlig virksomhet er oppfylt, jf. forsikringsformidlingsloven § 8-1. Under har vi listet forhold vi mener bør adresseres for å oppnå dette. Det omhandler regulering i vedtekter, styreinstrukser og stillingsinstrukser:

4.7.2 Vedtektene

Formalisering i styringsdokumentene (vedtektene) som sikrer forsikringsstyrets kompetanse og uavhengighet. Vedtektene bør omhandle forsikringsstyrets utnevning og varighet. For eksempel et nytt punkt i vedtekten med følgende eller liknende ordlyd:

"Forsikringsstyret

Forsikringsstyret er NSF's øverste styringsorgan for saker relatert til forbundets forsikringsformidling. Forsikringsstyret skal ha minimum [tre] medlemmer og [to] varamedlemmer. Medlemmene utpekes av forbundsstyret og har en funksjonstid på [fire] år, med mulighet for gjenvalg.

Forsikringsformidlingsvirksomheten skal integreres i budsjettet som vedtas av forbundsstyret. Forsikringsstyret må innhente forhåndsaksept for å vedta disposisjoner som overskrider tildelt budsjett."

4.7.3 Styreinstrukser

Foreningsstyret bør vedta (eller justere eksisterende) styreinstruks for å klargjøre at Forsikringskontoret ikke kan motta instruksjoner i saker som angår formidlingsvirksomheten. Denne avgrensningen bør baseres på de momentene som er nevnt i punkt 4.2 i dette notatet. Videre bør Forsikringsstyret vedta en styringsinstruks som spesifiserer arbeidsformen, samt etablerer en rapporteringsplikt til og samtykkekrav fra foreningsstyret for disposisjoner som krever økte budsjettildelinger. Slik vi ser det, vil dette bidra til å sikre en tydelig og effektiv styringsstruktur, samtidig som det fra forbundsstyrets side opprettholder nødvendig kontroll og oversikt over økonomiske beslutninger knyttet til forsikringsformidlingen.

4.7.4 Instruksjonsrett og rapporteringslinjer

Stillingsfullmakter til generalsekretær og faktiske ledere i forsikringskontoret må gjennomgås for å klargjøre instruksjonsretter og rapporteringsplikter til forsikringsstyret.

5. Avsluttende bemerkninger

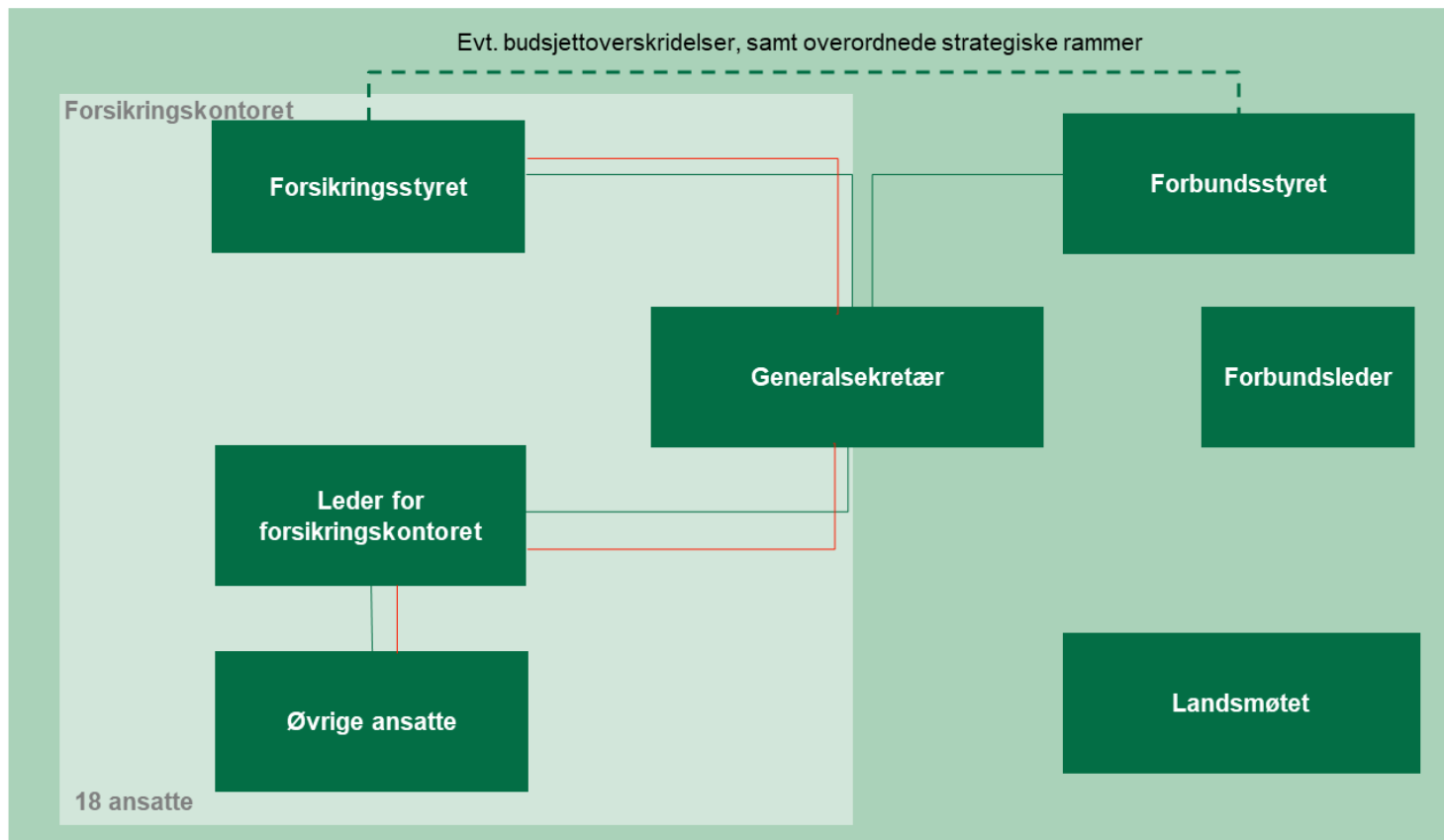
5.1 Alternativet til eget forsikringsstyre

En mulig løsning i stedet for å etablere et eget forsikringsstyre, er å inkludere medlemmer med forsikringsfaglig kompetanse i forbundsstyret. Ifølge forsikringsformidlingsloven § 6-1 skal styremedlemmer både individuelt og kollektivt være egnet, det vil si oppfylle kvalifikasjons- og vandelskrav. Det fremgår av lovens forarbeider (Prop. 233 LS avsnitt 6.3.2) at kravet også kan anses oppfylt dersom styret kollektivt besitter nødvendig kompetanse. Gjennom uformell dialog med Finanstilsynet i en annen sak, har vi fått bekreftet at tilsynet ikke krever at alle styremedlemmer

individuellt må tilfredsstillere kravene til kvalifikasjons- og yrkeserfaring. Det er tilstrekkelig at et mindretall i styret oppfyller disse kompetansekravene. Imidlertid må alle styremedlemmer oppfylle vandelskravene i henhold til § 6-5. Vi forstår også at advokatfirmaet Hjort vurderer mulighetene for at NSF kan etablere og eie et aksjeselskap. Dersom dette blir en aktuell løsning, kan formidlingsvirksomheten legges til det nye selskapet. Det er viktig å merke seg at NSF's eksisterende registrering som forsikringsagent ikke kan "overføres" til det nye selskapet. Det nye selskapet må i et slikt scenario derfor søke Finanstilsynet om registrering som forsikringsagent.

Vedlegg

Forsikringsstyret – rapporteringslinjer



Administrativ rapportering er markert med grønn linje

Forsikringsfaglig (regulatorisk) rapportering er markert med rød linje

Faktisk rapportering kan avvike som følge av delegeringer

Leder for compliance og risk
NB: Hvis stillingen etableres (rapporterer til forsikringsstyret, ved behov administrasjonen)

Hvitvaskingsansvarlig
(rapporterer til forsikringskontorets styre, ved behov til administrasjonen)